

Referat från Nordisk Folkrikisdag 29 - 30 juli 2017

Mötet, ett visionsseminarium, hölls i Höjgården, Bagsværd ett hus tillhörig Gladsaxe kommun. Det var som vanligt välorganiserat, god tillgång till boende, parkeringsplatser, mat, friluftaktiviteter, mm.

Gladsaxe kommun arbetar medvetet med breda internationella kontakter och har vänorter i alla nordiska länder, däribland Solna i Sverige. Vi hälsades varmt välkomna av Trine Henriksen, Gladsaxe Byråd. Under nedresan kom jag och min hustru förbi Louisiana konstmuseum. Där visades en utställning av Marina Abramovic, en stark konstnärsnatur. Hon visade vad politiskt- ekonomiskt- socialt- och fysiskt förtryck gör med en människa. Hon försöker visa vägar till helande. Jag rekommenderar utställningen.

Arrangörerna fick problem då en föreläsare, Ditte Staun, var sjuk och då Grönlands representationschef i EU, Mininnguaq Kleist, inte kunde komma som det var planerat. Men arrangörerna löste detta elegant. Hans anförande och frågestund genomfördes via Skype. Språkligt sett fick konferensen en slagsida mot det danska språket och det kan hända att inte allt är helt rätt uppfattat, från alla sidor.

Kleist, med examen i filosofi från universitetet i Aarhus gav en mycket omfattande bild av förhållandena för Grönland vid samverkan inom EU. Förhållanden som i stora delar även gäller andra tidigare- och nuvarande kolonier till EU-länder, ett tjugotal i hela världen. Det handlar om avtal för fiske, mineraler, säkerhetspolitik, utbildning, infrastruktur, energifrågor. Frågestunden visade att Grönländaren i allmänhet inte känner sig som europé, men många vill ha kvar EU-samarbetet och vill reformera det.

Carsten Andersen, Folkbevegelsen mot EU, fokuserade på riskerna med ett EU som samarbetar med NATO. I själva verket går det inte att skilja EU från NATO när vi har intim samverkan militärt och på personnivå. Han efterlyser en gemensam nordisk opinionsbildning i EU. Men vi har ju inte förmått bilda en gemensam hållning, Det framkom senare en uppfattning att detta måste ske inom de politiska partierna. NGO:s - Non Governmental Organization räcker inte till. Inom folkbevegelsen menar man att EU inte längre är den fredsrörelse det utgav sig för vid inträdet. EU- länder deltar, och har deltagit, i krig i många länder både inom- och utom Europa! Vi borde kräva ovillkorligt stopp för kapprustningen till förmån för vänskapsförbindelser och fredligt samförstånd.

Marie Holt Richter, projektkoordinator hos NOAH (Jordens Vänner i Danmark) har medverkat i boken " Livet efter vaexten" tillsammans med bl. a. Tim Jackson. Hon, liksom många andra, menar att tendenser till minskad tillväxt redan kan spåras. Orsakerna kan vara miljöförstörelse, överbefolkning, resursbrister, mm. Därför ser vi hur regeringar i hela världen vidtar stimulansåtgärder, Fler frihandelsavtal, negativ ränta, skattesubventioner, konstlad inflation. I spåren följer socialt kaos och ytterligare miljöproblem. I sin bok beskriver hon hur produktion och konsumtion länkas samman. Näringslivets uppgift blir att dels producera varor och dels betala löner till de anställda så att de kan köpa och konsumera. Förslitning av kapitalet och ständigt uttag av ändliga tillgångar dränerar företagets betalningsförmåga. Näringslivet effektiviserar och investerar. Förkortad arbetstid ger ökad tid för konsumtion, Kunderna utlovas lycka när de konsumerar men löftet infrias inte. Då kräver man ökad konsumtion!

En modell för frikoppling av välbefinnande från konsumtion:
Resursskapare – Arbetskrävande process – Arbetaren blir kreatör – Reglerad
marknad – Hållbart välbefinnande – Tid i stället för pengar – Resursskapande.
”Gröna Högskolor”! Läs mer om det här i hennes bok!

Jan Otto Andersson, professor emeritus vid Universitetet i Åbo, gav ett fint perspektiv på den ekonomiska utvecklingen i Norden. Opinionen för medborgarlön är tydligen starkare i Finland än i den övriga Norden. Jan Otto vill hellre kalla den medborgarinkomst! Det pågår också ett försök i Finland. Behovet av ekonomisk trygghet är stor i hela världen och tankar i dessa riktningar smids i många länder. Beträffande 6-timmarsdagen funderar han på om vi inte redan har uppnått den med råge, om vi räknar med den hela livsarbetstiden!

De stora frågorna kring medborgarinkomsten blir: Var skall pengarna hämtas? Hur skall samhällets tillgångar fördelas? Skall varor bytas mot arbete? Mot kapitalinkomster? Lider vi brist på betalningsmedel eller på varor? Vi behöver en universell välfärdspolitik!

Ekaterina Chertkovskaya, forskare i politisk vetenskap och miljö- och energisystem vid universitetet i Lund. Hon diskuterade sociala orättvisor som följer av kapitalackumulation, BNP som eget mål och produktivitet som eget mål. Som alternativ till klassisk tillväxt höll hon fram Grön tillväxt baserad på förnyelsebara råvaror. Ledorden blir: Hållbarhet, Solidaritet, Kooperation på olika nivåer, Bas inkomst, Kortare arbetstid, Alternativa betalningsmedel och Samråd kring statens uppgifter. Ekaterina kommer att medverka vid den 6:e Nedväxtkonferensen i Malmö 21/8- 25/8 2018. Huvudman blir Institutet för nedväxtstudier vid Lunds Universitet.

Niels Holck, Andels Tanken Langeland, pläderade starkt och engagerat för återupplivande av kooperationen. Den har förlorat sin förankring hos medlemmarna. Och näringslivet i stort är odemokratiskt . Alla intressenter runt företagen saknar demokratiskt inflytande: Anställda, kunder, leverantörer, stat, kommun, kreditgivare. Alla utom ägarna! Även han ansåg att tillväxten avstannat. Efter 1995 har ekonomisk tillväxt endast omfattat banker och centralorter. Han är starkt kritisk till näringslivets utveckling, framför allt på landsbygden. På Langeland är genomsnittsinkomsten 150 000 Dkr. Fastighetspriserna är lägre än i Indien. Energibalansen i lantbruket har sedan år 1900 förändrats från att 1 Kwh insats gav 10 Kwh utdelning till att 10 Kwh insats år 2000 ger 1 Kwh utdelning på matbordet. Mullhalterna har utvecklats på motsvarande sätt. Han uppmanar till återtag av makten till lokala organisationer. Därtill krävs Forskning, Utbildning, Utvecklingsarbete och Finansiering. Regeneration!

Min sammanfattning

Konferensen var ett visionsseminarium med inriktning mot Norden efter EU och Livet efter tillväxten. Jag tror att mötet inte ville förespråka ett utträde men ville reformera och demokratisera konstitutionen. Jag hörde aldrig ordet utträde nämnas. Tyngdpunkten låg på tillväxtkritik. Ekonomi skall handla om hur vi skall förvalta våra tillgångar. Det är uppenbart att ekonomi enligt den definitionen inte är en klassisk vetenskap, där vi kan väga och mäta. Även om den vore det, skulle den inte kunna hjälpa oss hela vägen eftersom vi också styrs av våra värderingar. Skall vi vara altruistiska eller egoistiska? Skall vi tänka långsiktigt eller skall vi lösa problemen när

de uppstår? Skall vi hämnas varje oförrätt eller skall vi försöka förlåta? Vetenskapen ger oss föga vägledning.

Styrelseskicket i Norden och i EU är demokratiskt. Samhällets inriktning bestäms därmed av Medborgaren. Jag talade flera gånger för utvecklandet av läroplan i skolan, som skall ge medborgaren förmåga att ta det demokratiska ansvaret. Men var skall vi hämta våra värderingar?

Siri Lill Thowsen påpekade behovet av att vi som verkar inom frivilligorganisationer tar steget in i partipolitiken. Det är där som samhällets regler fastställs. Jag instämmer. Jag säger: " Gå hem och tala med dina förtroendemän"

Nästa års Folkeriksdag planeras att hållas på Nordkalotten augusti 2018

Rune Lindström 7/8 2017